

faa skulde man opnaae dette ved at dele i Classer efter Valgbarheden, saaledes som virkelig er Tilfældet med Hensyn til vore Valg til Rigsdagen. Vore Valg til Folkethinget beroe i det Hele taget paa en kun ved Alder og ved visse borgerlige Mangler, som jeg saa maa sige, sikkert begrændset fri Valgret, hvorimod Valgene til Landsthinget er tilveiebragt ved en Valgbarheds-census, men dog ikke alene ved denne Valgbarheds-census; thi de ere ogsaa tilveiebragte ved middelbare Valg; men ved middelbare Valg, som i selve Grundloven forudsættes at kunne gaae over til Communen, hvor de, saaledes som Communerne nu ere beskafne, aabenbart ville faae en anden Charakter, og hvor de ogsaa ville faae en anden Charakter, om Valgretten i Communen fik nogensomhelst Indskrænkning ved Delse til Communen, saa at Valgets rene System der ikke blev fastholdt. Jeg har nu i det Hele taget imod enhver Valgbarheds-census; jeg kan meget bedre forstaae, at man indskrænkede Valgretten indenfor visse Betingelser, og navnlig i Communerne, end at man, naar man har indskrænket Valgretten, tillige indskrænker Valgbarheden, saafremt den Indskrænkning ved Valgbarheden ikke bliver som her i Loven en almindelig. I Lovforslaget har jeg nemlig kun indskrænket Valgbarheden til 2 Aars Ophold i Sognet, og det er, fordi det forekommer mig, at man ikke let bør give nogen ny Tilflyttet Anledning til at udøve en stor Indflydelse paa Sager, der dog i de fleste Tilfælde have en meget stedlig Natur.

Det er ogsaa blevet bemærket, at det var maastee en Feil, at henvise til at maatte have betalte Secretairer istedetfor at have overladt dette til Sogneforstanderskabet selv; men jeg kunde ikke paa anden Maade bringe den Tanke frem. Hvad mig angaaer, saa antager jeg det for et overordentligt stort Fremskridt for vore Sogneforstanderskaber, og navnlig ogsaa for et Middel til at forberede deres friere Virksomhed og Uafhængighed, naar man sætter dem istand til at have betalte Secretairer. Jeg troer, at den største Deel af de Forretninger, som kunne kaldes Secretairforretninger, med største Lethed kunne udføres af en Mand, der forøvrigt ikke var

stiftet til at besørge Sognets Forretninger, hvorimod mange Mænd, som vilde være meget udmærkede i Sogneforstanderskaberne, kun vilde afgive temmelig flette Secretairer. Jeg skal ikke negte, at det var bedre, naar man i Almindelighed kunde vinde disse Secretairer for Sogneforstanderskaberne uden Betaling; men jeg troer ikke, at man let vil komme dertil, og man vil være mindre frit i sit Valg og mindre stikker paa at beholde Secretairerne længe. Det er en af de Mangler, som der er ved de nærværende Sogneforstanderskaber, at, naar de først have faaet en eller anden Mand til at besørge den Deel af Forretningerne, som man her kan kalde de skrivende Forretninger, saa føle de dem forlegne lige overfor ham. Naar et nyt Valg forestaaer, da have de næsten ikke Mod til at sætte ham tilstede og vælge en Anden; thi de føle, at derved vilde Traditionen i hele Sognekommunen tabe sig. Det troer jeg vil afhjælpes ved faste Secretairer, og man faaer neppe faste Secretairer uden ved at betale dem.

Det er ikke blevet nævnt uden af et eneste Medlem, at jeg har foreslaaet at skaffe en stikker Plads i Communen for Sogneforstanderskabet, Noget, som de i Grunden endnu ikke have haft, og at jeg i Almindelighed har henvist til Skolen. Jeg har ganske godt forudsæet den Indvending, at der kunde være de Tidspunkter, hvor man ved extraordinaire Leiligheder ikke kunde anvende Skolen dertil; men jeg troer, at disse extraordinaire Communesamlinger deels ere saa sjældne og deels kunne ansættes til saadanne Tider paa Dagen, at man dog ikke vilde komme i Sammenstød med Skolen. Derimod skal jeg ikke negte, at jeg ogsaa anseer det for et væsentligt Fremskridt, som de fleste Communer ogsaa ville komme til at gjøre, naar de kun nogensunde have Raad til at anstafte sig et Communehuus, om det er nok saa lille. Det vil ikke koste mange Penge at skaffe et saadant Communehuus tilstede, tilstrækkeligt for en Forsamling, saaledes som her kan være Tale om.

Det er mig meget kjært at have forstaaet, om jeg forøvrigt har opfattet den ærede Indenrigsminister rigtigt, at Ministeren ikke skulde